

Yttrande över Örebro kommuns överklagan av Mark- och miljödomstolens vid Nacka tingsrätt dom 2019-06-19 i mål P 6702-18 . Er aktbilaga 3.

Yrkande

I första hand

Att Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagan utan att ge prövningstillstånd.

I andra hand

Att Mark- och miljööverdomstolen återvisar målet till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt.

I tredje hand

Att det genomförs syn av den aktuella marken och att vid behov oberoende expertis får uttala sig om markens användning som jordbruksmark.

Grunder

Målet gäller en detaljplan som innebär ett stort nybygge på till stor del befintlig och aktivt utnyttjad åkermark. I miljöbalken (1998:808) stadgas i 3 kap. 4§
"Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk."

Vi anförde i vår överklagan bl.a. att kommunen inte har visat att det inte finns annan mark att bygga på. (Bil. 1)

Örebro Kommun (nedan kommunen) anförde då som svar till Mark- och miljödomstolen "att jordbruksområdet på platsen inte är att anse som sådan brukningsvärd jordbruksmark som avses i 3:4 MB".

Vi kommenterade detta se Bil.2 och bifogade bilder på växande höstvetete maj. Bil.3, Bil.3a. Mark- och miljödomstolen Nacka TR (nedan MMD) konstaterade i den aktuella domen att "Av planhandlingarna framgår att planområdet till största delen består av platt åkermark och att en stor del av området idag används för jordbruk. Domstolen bedömer att marken är lämpad för jordbruksproduktion och därmed är att anse som brukningsvärd."

Trots denna bedömning upprepar nu kommunen i sin överklagan att byggnadsnämnden anser " att markområdet inte är att anse som sådan brukningsvärd jordbruksmark som avses i 3:4 MB" utan att anföra några skäl som skulle tala emot en tidigare dom i MÖD P 4087-15 där det utretts vad som avses med brukningsvärd jordbruksmark och där också ingår vad Jordbruksverket bl.a. anfört "att den mark en lantbrukare väljer att bruka är brukningsvärd"

Försåvitt MÖD, mot förmodan, överväger att godta kommunens påstående i denna del yrkar vi på syn och också vid behov oberoende expertbedömning av det aktuella jordbruksområdet.

Om MÖD med befintlig bevisning istället delar MMD:s bedömning att det är brukningsvärd jordbruksmark gäller två rekvisit enligt 3 kap. 4§ MB:

1. Om det planerade bostadsbyggandet är ett väsentligt samhällsintresse. Detta vidgås, men det kan inte vara så att bostäder är ett viktigare samhällsintresse än livsmedel. Vi undrar om detta kan vara klarlagt i förarbetena till MB (prop1997/98:45), som visserligen betonar hållbar utveckling, men sannolikt inte tar upp de på senare år allvarligt ändrade förhållandena gällande denna fråga genom klimatkrisen och det säkerhetspolitiska läget enligt MSB, (se

Bil.1) när Sverige inte är självförsörjande gällande livsmedel. Detta är en stor och övergripande fråga som kräver omfattande utredning.

Vi menar dock att för ett avgörande i detta mål räcker redan det andra rekvisitet i 3 kap. 4§ MB:

2. Kommunen måste visa att bostadsbyggandet ”inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.” Detta är klarlagt i flera domar i MÖD.

MMD skriver i den aktuella domen att tillsammans med den aktuella planen ska läsas Länsstyrelsens i Örebro granskningsyttrande över översiktsplanen och citera den: ”Länsstyrelsen vill understryka vikten av att jordbruksmarkens värden beaktas i samband med ny bebyggelse och att kommunen vid exploatering utreder möjligheten att exploatera annan mark än jordbruksmark.”

MMD konstaterar

”Av den i målet aktuella planbeskrivningen framgår inte om bostadsbehovet kan tillgodoses på annan plats eller om frågan ens varit föremål för bedömning. Det förhållandet att kommunen nu vid domstolen gjort gällande att förutsättningarna för att bebygga markområden i östra/sydöstra delen av Örebro är begränsade, eftersom en stor del av markområdena är skyddade, innebär inte heller att kommunen visat att lokaliseringen är tillåten. Beslutet att anta detaljplanen strider därmed mot bestämmelsen i 3 kap 4§ andra stycket miljöbalken och ska därför redan av den anledningen upphävas.”

Nu har kommunen först i sin överklagan till MÖD gjort vad som skulle kunna anses som en nödvändig bedömning enligt 3 kap. 4§ MB.

I kommunens skrivelse framgår nu klart att det finns planer på att bebygga även icke-jordbruksmark, såsom skogsmark 1000 ha och förtätning och övrigt 1300 ha, vilket tillsammans utgör 70 % av mark som planerats för utbyggnad.

Kommunen har därmed själv visat att det finns annan mark att bygga på än den nu aktuella brukningsvärda jordbruksmarken.

Därav följer att kommunen inte kan visa att man inte kan bygga bostäderna på annan mark och planen uppfyller därför inte det rekvisitet enligt 3 kap. 4§ MB. (se även Not1)

Därmed stöds den aktuella domens huvudskäl för att upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Frågan bör därmed vara avgjord och vi yrkar att MMD:s dom bör fastställas genom att MÖD inte beviljar kommunen prövningstillstånd.

Om MÖD i denna del har en annan mening är vårt andrahands yrkande att målet måtte återvisas till första instans då nu kommunen först i överklagan tillfört helt nya och avgörande bevisgrunder som därför inte har kunnat bedömas varken av MMD eller av oss som klagande part. Detta för att denna stora och allvarliga fråga ska kunna utredas på ett grundligt och enligt gällande rättsordning adekvat sett, då denna så vitt vi förstår innebär att välgrundade och avgörande beslut måste kunna överklagas.

Örebro 16 juli 2019

Jan Pilotti Sofia Thoresdotter

Ormesta 521

705 95 Örebro

pilotti.jan@gmail.com

Not 1

Vi vill ytterligare anföra i saken:

Det kan knappast vara lagstiftarens mening, att om en kommun gjort en översiktsplan, som inte är prövad lagligt, och som utpekar att andra möjliga områden för bostadsbyggande redan är ”invecklade”, att det ska räcka som bevisning att denna mark inte kan bebyggas nu.

Det bör istället förstås att miljöbalkens intention och nu även regeringens uppdrag till Jordbruksverket att ”redovisa det arbete som bedrivits för att underlätta kommunernas arbete med hantering av jordbruksmark i planprocessen med målet att jordbruksmark inte ska användas för byggnation, hus och vägar i strid med miljöbalken.” (Jordbruksverket Missiv 2018-05-31, Dnr 4.1.17-07429/2018)

ska tolkas som att man först måste bygga på mark som inte är jordbruksmark.

Om sedan ytterligare behov för bostadsbyggande finns i framtiden får frågan tas upp på nytt. Men då menar vi att det första rekvisitet enligt 1 ovan, med avvägning mellan bostäder och livsmedel blir avgörande fråga.